

VIER EN VEERTIGSTE HOOFDSTUK

Waarin wij van onze Vrienden afscheid nemen.

— Eenmaal nog zullen wij onze vrienden ontmoeten. Want ja, Breydel, De Coninc, Arnold, Flip, Willem van Saeftinghe, ze zijn onze vrienden geworden.

Dapper hadden ze allen gestreden en meegewerkt aan de heerlijke zegepraal.

* * *

De achtervolging der Franschen werd gestaakt. Afgemat keerden de Klauwaarts terug. Arnold bemerkte de reusachtige gestalte van den monnik uit Ter Doest.

— Broeder Willem! riep Breydel's neef verheugd. Welk geluk, nietwaar! Zege, zege!

— Ons land en volk is vrij, antwoordde Saeftinghe... Ziet ge wel, dat ik mijn kap voor een helm verwisseld heb. Ik vernam het sein nog bijtijds.

— Ik zond Maarten.

— Ja, de oude portier kwam juist, toen ik aan 't ploegen was. Onmiddellijk spande ik mijne paarden uit. Maarten klom op 't een en ik op 't andere en samen renden we naar Brugge. Daar verkocht ik een der dieren voor een harnas en een goedendag, op 't tweede reed ik herwaarts. En ofschoon ik ze niet geteld heb, toch durf ik verklaren, meer dan duizend Franschen neergeslagen te hebben. ¹⁾ Ook Robrecht van Artois stierf door mijne hand.

1) Volgens de overlevering doodde Willem van Saeftinghe 1400 Fransche

— Ik hoorde het reeds... Ge hebt u waarlijk dapper gedragen. Onder wiens banier diendet gij?

— Moet ge dat nog vragen? Ik schaarde mij bij de mannen van Jan van Renesse. Immers, op 't gebied van dezen held werd ik geboren. De monnik en Arnold bereikten het slagveld.

— Waar kan Flip toch zijn? vroeg de laatste. Langen tijd streden wij samen. Maar eindelijk werden we gescheiden. Hij weerde zich als een duivel. Ha! ginds zie ik oom Breydel.

De deken der beenhouwers drukte innig de hand van Saeftinghe en Arnold. De hoofdman was in de eerste oogenblikken te ontroerd om te spreken.

— Onze droom is verwezenlijkt... maar neen, het was geen droom, sprak hij dan. Vlaanderen moest vrij worden. Ha! leefde vader van Maerlant nog! De vijanden van ons ras zijn verstrooid als kaf voor den wind.

— Hebt ge meester De Coninc al gezien... of beter Sir De Coninc, want de deken der wevers is ridder, vroeg broeder Willem.

— Ja... hij leeft en is gezond. Maar mijn vriend kon van vermoeidheid niet meer recht staan.

— En Flip! riep Arnold.

— Van Flip weet ik niets, hernam Breydel. Maar natuurlijk zit die de Franschen achterna. Hij zou hen vervolgen tot in Parijs toe.

Arnold verwijderde zich. Met een ongerust gevoel doolde hij over 't bloedig veld. Hij zag er gruwelijke tooneelen. Gewonden kermden om hulpe... Sommigen smeekten hen toch af te maken... Anderen jammerden om water... de dorst pijnigde de ongelukkigen verschrikkelijk. Ja bij velen sprong het bloed uit den neus... Arme paarden sloegen met hunne pooten, droef gehinnik steeg op.

Reeds groef men kuilen, om er de lijken bij veertig gelijk in te begraven. Edelen en gewone voetknechten kregen de zelfde groeve.

Afgrijpselijk slagveld!

Arnold trok gejaagd voort. Zijne opwindning was bedaard. Neen, evenmin als zijne meeste tijdgenooten bezat de jonkman geen fijn gevoel. Maar wat hij hier aanschouwde, trof hem toch diep, ontroerde zijn hart. Schuw keek Aleida's verloofde naar den grond. Hij wilde zien, en toch durfde hij niet. Zou Flip, zijn trouwe vriend, hier liggen?... Lang, zeer lang zocht Arnold. Eensklaps slaakte hij een gil... hij boog zich over 't lichaam van !... wellicht over het lijk van zijn braven makker !... Hij herkende 't met bloed besmeurde gelaat...

— Mannen, hier... laat die Franschen maar liggen! schreeuwde hij

tot eenige grafdelvers. Help mij... rep u... 't is een Klauwaart... een Bruggeling !

— Is hij dood ? vroeg men.

— Ik weet het niet... maar vrees. Laten we hem naar de abdij vervoeren. Voorzichtig... misschien leeft hij nog !

In de abdij onderzocht een heelmeeſter den gevallen.

— Zijn hart klopt, ſprak hij. Ik zal trachten hem te redden.

— Hij leeft, hij leeft ! juichte Arnold. Ach, ik ſmeek het u... red hem !

— Is hij uw broeder ?

— Ja... mijn broeder... 'k bemin hem nog meer dan een broeder. Ach, red hem !

— Alles wat in mijn vermogen is, zal ik doen. Doch ga gij heen. Ge hebt ook rust noodig.

— Laat mij hier blijven... laat mij bij hem waken !... vroeg Arnold. Neen, ik verlaat den kranke niet... wellicht heeft hij mijne hulp noodig. Er zijn zooveel gekwetsten... er moeten dus ook talrijke helpers wezen.

De heelmeeſter wiesch Breydel's knecht en onderzocht zijne wonde ; een diepe ſabelhouw in de rechterwang en een op 't hoofd.

— Hij is erg toegetakeld, mompelde hij.

— Ach ! zeg niet, dat hij ſterven zal ! kreet Breydel's neef. Hij mag niet... hij heeft zijn leven verdiend.

— Hoor eens, vriend, als ge hier blijven wilt, moet ge u bedaard houden ! vermaande de ander.

— Ik zal ſtil wezen... verjaag mij niet !

De geneeskundige bracht Flip eenigszins bij kennis terug. Even opende de beenhouwersgast zijne oogen om ze echter dadelijk weer te ſluiten.

— Flip, Flip... ik ben bij u... Arnold ! riep de trouwe makker.

't Scheen, of een glimlach rond de lippen van den kranke zweefde.

— Ge moet van hier ! gebod de heelmeeſter. Ge zoudt den jonkman vermoorden.

Arnold worſtelde tegen, maar de æſculaap nam hem tamelijk onzacht bij den arm en voerde hem weg.

— Morgen moogt ge eens terugkeeren, zei hij toch vriendelijk. Ik beloof u goed op den zieke te letten.

Arnold keerde droevig naar 't ſlagveld weer. De overwinnaars zouden daar den nacht doorbrengen als teeken der zege, naar 't gebruik van den tijd. Welk eene legerplaats in 't rijk van den dood ! Vreeselijke dag en toch... heerlijke dag, want Vlaanderen's verlossing, 's volks vrijheid was heden gekocht ! Niet zij, die hier een welverdienden ſlaap genoten na den ſchrikkelijken dag, moesten huiveren over al 't geſtorte bloed... maar op

het vorstenpaar, dat ginds in Frankrijk steeds plannen ontwierp om een nijverig, eerlijk volk te knechten, op den koning en zijne gemalin daalde de vloek dezer slachterij, en op hunne raadgevers.

*
*
*

De nieuwe dag lichtte. Arnold sprong van zijn leger op. Hij had eenige uren gesluimerd, afgemat van den hevigen strijd. Gejaagd ging hij naar de abdij. Men liet hem niet binnen. Tegen den noon ! klonk het bevel... voor den jongeling, een wreed bevel, want hij was zeer bekommerd om Flip's lot. Doch er viel hier te gehoorzamen. Hij wandelde de stad in, dwaalde van de eene straat naar de andere, ging weer terug naar 't kamp en haakte naar den middagstond.

Eensklaps wenkte Breydel hem.

— Er is bezoek voor u ! zei de deken vroolijk.

— Bezoek ?

— Ja, in mijne tent... ga zien ! Doch zeg eens, hoe stelt de arme Flip het ?

Arnold vertelde, hoe hij gevaren was.

— Moed dan maar, jongen ! Mijn knecht is schier van ijzer, hij komt dien slag wel te boven. Spoed u nu naar mijne tent !

Nieuwsgierig ging de jongeling heen.

— Aleida ! kreet hij verrast, toen een jong meisje uit het pavillioen hem te gemoet snelde. Aleida, gij hier !

— Ik had geen rust meer... Mijn vader en gij in den krijg en ik thuis... dat kon toch niet... ! Ik wilde naar Kortrijk. Moeder sribbelde eerst tegen, maar eindelijk stemde zij toe, vooral daar de goede Maarten mij vergezelde. Welk eene schitterende zege... maar — en de stem der maagd klonk droevig — hier krimpt mijn hart ineen van medelijden.

— Ge moest thuis gebleven zijn... en toch ben ik blijde, u te zien, vooral daar uwe hulpe noodig is.

— Mijne hulpe ?

— Ja, Flip is gekwetst, onze brave Flip... ge wilt hem wel verzorgen, nietwaar ?

— Flip ! Hij is toch niet erg, hoop ik ? Ach, welk eene droevige mare !

— We mogen hopen op beterschap. Kom, vergezel mij naar de abdij, waar onze trouwe vriend ligt.

Rond den middag traden de verloofden in 't gesticht. Ze vonden Breydel's knecht wel bij kennis, maar nog niet buiten gevaar. De zieke drukte innig de hand der bezoekers.

— Breng mij naar Brugge... ik zal er eer genezen zijn dan hier... ik wil te Brugge wezen, als de overwinnaars terug komen... stamelde hij.

— Nu nog niet... morgen misschien, antwoordde Arnold. Aleida zal u verzorgen. Wees nu geduldig, dan zult ge dra genezen zijn.

— 'k Heb een leelijken kap gekregen... maar nog een leelijkeren teruggeven... Och ! die wonde is zoo erg niet... mijn bol kan er tegen,

VOORZICHTIG, VOORZICHTIG ! ZEI ALEIDA.

hernam de zonderling, die zelfs nu zijne blijmoedigheid niet verloor.

De heelmeeester verbood den kranke nog langer te spreken. Arnold keerde naar 't kamp terug en Aleida bleef in 't klooster om er de rol van ziekedienster te vervullen.

*
* * *

Eene week later stak een klein bootje de Leye over. Aan den oever stond een huifwagen, met twee paarden bespannen. Een meisje stapte eerst uit en bracht eenige kleedingstukken en wapens naar het voertuig.

Twee jongelingen namen voorzichtkens een lichaam op. Een der dragers was Arnold, de andere de veerman.

— Voorzichtig, voorzichtig, zei Aleida, want de lezer heeft in de maagd de dochter van beenhouwer Fierens herkend. Flip werd in den wagen op een zacht leger neergelegd. Slechts zwak nam Breydel's knecht in beterschap toe. De heelkundige had echter toegelaten zijn patient naar Brugge over te brengen. Het voertuig kwam weldra op de groote baan en bereikte zonder ongevallen de bestemmingsplaats.

De intrede der Brugsche strijders was indrukwekkend. Vrouwen en meisjes, getooid met bloemen, traden zingende hunne dappere echtgenooten, vaders, zonen, broeders of verloofden tegemoet. Grijsaards, met de tranen in de oogen, drukten zwijgend en toch veelzeggend de handen van verwanten en bekenden. Van het pas herbouwde Belfort ¹⁾ staken de trompen. Op alle torens, en torentjes klepte of beierde het, zoodat een zilveren spel door de lucht klingelde, waartusschen de zware stemme van de zegeklok uit de halle zich mengde.

Weer waren straten, openbare gebouwen en huizen versierd en wapperden alom vlaggen en wimpels.

En te midden der markt werd door nijvere timmermanshanden een verhoog opgericht, om de nieuw-geslagen ridders te huldigen. Welk een gejubel, welk een gejuich, maar luide, ja, boven 't gegons der groote klok, donderde het :

— Heil De Coninc !

— Heil Breydel !

Op dien stond moest Jacob van Maerlant te Damme trillen in zijn graf.

En thans, lezers, moeten wij afscheid nemen van onze vrienden. De trouwe Flip genas gelukkig van zijne wonde en bleef altijd den zelfden vroolijken gast. Voor al zijne bewezen diensten werd hij zoo ruim beloond, dat hij weldra zelf beenhouwersbaas was. Arnold en Aleida werden man en vrouw en wanneer later nog eens naar de wapens gegrepen moest worden, weerhield de kloeke echtgenoot nimmer haar dapperen beenhouwer van zijn plicht.

De Coninc en Breydel bleven in hoog aanzien en bewezen nog menigen dienst aan stad en land, evenals Borluut te Gent deed. Maarten, de oude portier, leefde nog eenige jaren gelukkig te midden zijner vrienden.

En Willem van Saeftinghe keerde naar zijn klooster terug.

1) In 1280 brandde dit af. In 1296 was het weer opgericht.

BESLUIT

Jonge lezers, weinig hebben wij bij ons verhaal te voegen. Een woord moet ons nog van 't hart.

We vertelden u, hoe onze vaderen dapper streden voor hun vrijheid en bestaan. Laten wij hun voorbeeld volgen !

JACOB VAN MAERLANT

Men heeft den Vlamingen hunne taal willen ontstelen... maar die toeleg faalde. Gelukkig, want een volk zonder taal, is geen volk !

Toch moeten wij allen nog in de bres staan, om de spraak, welke wij van moeder leerden, meer in aanzien te brengen. Gelukkig, we strijden niet meer met goedendags of lansen of zwaarden, we strijden anders.

Hoe? Houdt aan uwe taal! Spreekt haar altijd en spreekt ze zuiver. Ontwikkelt u door uwe taal! Leest, leest onze schrijvers, onze dichters, de werken onzer geleerden.

Toont u Vlaming onder alle omstandigheden, fier en kloek, openhartig, oprecht. Bewijst door uw leven, door uwe houding, dat een Vlaming een getrouwe burger, een kloeke Belg is.

En waar ge kunt, overtuigt weifelaars of tegenstanders. In Vlaanderen Vlaamsch, zij uw stelregel, uw richtsnoer. In Vlaanderen Vlaamsch, niet alleen in woorden, maar in daden. Vlaamsch in hart en ziel, in al ons spreken, in ons handelen. Dan zal ons land geacht en geëerbiedigd worden. Dan zullen misbruiken en verkeerde toestanden verdwijnen. Dan strijden we een edelen strijd, gelijk onze vaders, tot heil van ons dierbaar vaderland!

INHOUD.

HOOFDSTUK I.	Waarin wij kennis maken met twee flinke Vlamingen, en den dood van een groot man vernemen . . .
HOOFDSTUK II.	Waarin wij hooren, waarom Jan Breydel ontevreden was . . .
HOOFDSTUK III.	Waarin Jan Breydel den rentmeester harde noten te kraken geeft . . .
HOOFDSTUK IV.	Waarin Breydel toont, dat hij niet alleen spreken, maar ook handelen durft, wat echter slecht voor hem afloopt . . .
HOOFDSTUK V.	Waarin de schaper naar Brugge trekt en zijn leven waagt voor Breydel's redding . . .
HOOFDSTUK VI.	Waarin wij Ralph in Breydel's woning ontmoeten en kennis maken met Pieter de Coninc . . .
HOOFDSTUK VII.	Waarin een Klauwaart een Leliaart te woord staat . . .
HOOFDSTUK VIII.	Waarin monniken de gastvrijheid van den heer van Syssele inroepen . . .
HOOFDSTUK IX.	Waarin Breydel bezoek krijgt . . .
HOOFDSTUK X.	Waarin wij een kort stukje geschiedenis hooren . . .
HOOFDSTUK XI.	Waarin wij aan een sterfbed staan . . .
HOOFDSTUK XII.	Waarin wij naar Damme reizen . . .
HOOFDSTUK XIII.	Waarin wij Maerlant's begrafenis voorbij zien gaan . . .
HOOFDSTUK XIV.	Waarin wij een lijkmaal bijwonen . . .
HOOFDSTUK XV.	Hoe het maal gestoord werd . . .
HOOFDSTUK XVI.	Hoe de Klauwaarts scheidden. Wat er in eene taveerne gebeurde . . .
HOOFDSTUK XVII.	Te Rupelmonde . . .
HOOFDSTUK XVIII.	Waarin wij een ouden kennis weerzien . . .
HOOFDSTUK XIX.	Waarin de Franschen een onaangenaam avontuur beleven . . .
HOOFDSTUK XX.	De Vlaamsche kastijding . . .
HOOFDSTUK XXI.	Waarin we van Damme's beleg hooren . . .
HOOFDSTUK XXII.	Waarin wij 't stedeken Aardenburg bezoeken . . .
HOOFDSTUK XXIII.	Waarin de valschheid van een vorstenpaar en de edelmoedigheid van 's konings broeder duidelijk blijkt . . .

HOOFDSTUK XXIV.	Waarin een Koninklijke Intocht beschre-
ven wordt	
HOOFDSTUK XXV.	Hoe Brugge in beroering kwam
HOOFDSTUK XXVI.	Waarin een stout plan ontworpen wordt .
HOOFDSTUK XXVII.	Waarin de uitvoering van het plan verteld
wordt	
HOOFDSTUK XXVIII.	Waarin Leliaarts en Klauwaarts strijden .
HOOFDSTUK XXIX.	Waarin wij eene heks ontmoeten
HOOFDSTUK XXX.	Waarin belangrijk nieuws wordt vernomen
HOOFDSTUK XXXI.	Waarin we fiere taal hooren
HOOFDSTUK XXXII.	Waarin we allerlei nieuws vernemen . .
HOOFDSTUK XXXIII.	De arme Aleida
HOOFDSTUK XXXIV.	Het feest
HOOFDSTUK XXXV.	De intrede van Du Chatillon
HOOFDSTUK XXXVI.	De Brugsche Metten
HOOFDSTUK XXXVII.	Waarin wij oorlogsgeruchten hooren . .
HOOFDSTUK XXXVIII.	Waarin we de Klauwaarts langs den zee-
kant volgen	
HOOFDSTUK XXXIX.	Het Fransche leger
HOOFDSTUK XL.	Het Vlaamsche leger
HOOFDSTUK XLI.	De komst der Franschen
HOOFDSTUK XLII.	Vóór den slag
HOOFDSTUK XLIII.	De slag der Gulden Sporen
HOOFDSTUK XLIV.	Waarin wij van onze vrienden afscheid
nemen	
BESLUIT	
AANHANGSEL	

A. HANS

GROENINGHE

PENTEEKENINGEN VAN EMIEL WALRAVENS

TWEEDE DRUK

*« Gij zult uw vaderland beminnen,
en zijn taal en zijn roem, »*

(H. CONSCIENCE.)

L. OPDEBEEK, -- UITGEVER -- ANTWERPEN

— Flip! Het is toch niet erg, hoop ik? Ach, welk eene droevige mare!

— We mogen hopen op beterschap. Kom, vergezel mij naar de abdij, waar onze trouwe vriend ligt.

VOORZICHTIG, VOORZICHTIG! ZEI ALEIDA. (Blz. 302).

Rond den middag traden de verloofden in 't gesticht. Ze vonden Breydel's knecht wel bij kennis, maar nog niet buiten gevaar. De zieke drukte innig de hand der bezoekers.

JACOB VAN MAERLANT.

— Ze zijn allen weg! stamelde het vrouwtje. Dezen nacht gingen ze heen... over het water... ik alleen bleef achter... Ik kan mijne geboortestad niet verlaten. Hier ligt mijn man, hier liggen drie kinderen begraven. Ach! wees mij genadig.

De ongelukkige sprak de waarheid. Bemerkennde dat hij de stad niet voor den graaf bewaren kon, had Willem de Crèveœur, de behebber der bezetting, besloten Damme te verlaten. Zoo kon hij h zijne krijgers behouden, om zijn vorst op andere plaatsen bij te staan. De bevolking, met angst geslagen, volgde. En Karel van Valois vond bij zijne intrede slechts een afgeleefd vrouwtje.

ARNOLD SLOEG HEM DE BRANDENDE FLAMBOUW IN 'T GELAAT. (Blz. 39)

DE BEDRONKEN BURGER GOOT ZIJN SLACHTOFFER DEN
INHOUD EENER BIERKAN IN DEN NEK. — Blz. 93.

— Daar zijn eenige heeren samen, ging de andere voort. Ze willen u afwachten en vermoorden. Ik werk bij Rien. Rien's vrouw heeft iets van het plan vernomen en gebood mij u te komen verwittigen. Daar is een wegelke, heer deken. Laat er mij u mogen langs geleiden! In weinig tijds zijt ge te St. Kruis en ge kunt zoo de stad bereiken, zonder voorbij de taveerne te gaan.

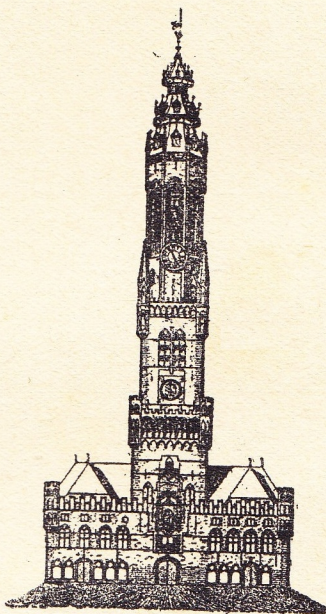
VLAMMEN KNETTERDEN, SLOEGEN OP, DRONGEN DOOR
RAMEN EN SCHIETGATEN. — Blz. 126.

— Wie daar? schreeuwde een der krijgslieden.

— Dolf! Laat me onmiddellijk binnen. Er dreigt gevaar!

De brug werd neergelaten en een oogenblik later bevond de trouwe dienaar zich in 't slot zijns meesters.

— Slaapt heer Filip? vroeg hij aan den portier.

HET OUDE BELFORT VAN BRUGGE.

De heer van Syssele moest teleurgesteld terugkeeren. Toen hij de stad verliet, werd hij door drie paar oogen bespied. Ralph, diens neef Lieven, en Maarten, de portier, zagen hem na. De laatste zou voorloopig in de herberg blijven, Breydel betaalde zijn kostgeld.

— Geduld! zoo had ook de Fransche overste gezeid.

Neen, nog was de oorlog niet herbegonnen!

Breydel moest wachten; zijn vijand ook.

Hoe zou het pleit beslecht worden?

INHOUD.

BLADZ.

HOOFDSTUK I.	Waarin wij kennis maken met twee flinke Vlamingen, en den dood van een groot man vernemen . . .	1
HOOFDSTUK II.	Waarin wij hooren, waarom Jan Breydel ontevreden was . . .	5
HOOFDSTUK III.	Waarin Jan Breydel den rentmeester harde noten te kraken geeft . . .	12
HOOFDSTUK IV.	Waarin Breydel toont, dat hij niet alleen spreken, maar ook handelen durft, wat echter slecht voor hem afloopt . . .	19
HOOFDSTUK V.	Waarin de schaper naar Brugge trekt en zijn leven waagt voor Breydel's redding . . .	29
HOOFDSTUK VI.	Waarin wij Ralph in Breydel's woning ontmoeten en kennis maken met Pieter de Coninc . . .	36
HOOFDSTUK VII.	Waarin een Klauwaart een Leliaart te woord staat . . .	44
HOOFDSTUK VIII.	Waarin monniken de gastvrijheid van den heer van Syssele inroepen . . .	50
HOOFDSTUK IX.	Waarin Breydel bezoek krijgt . . .	55
HOOFDSTUK X.	Waarin wij een kort stukje geschiedenis hooren . . .	64
HOOFDSTUK XI.	Waarin wij aan een sterfbed staan . . .	70
HOOFDSTUK XII.	Waarin wij naar Damme reizen . . .	75
HOOFDSTUK XIII.	Waarin wij Maerlant's begrafenis voorbij zien gaan . . .	79
HOOFDSTUK XIV.	Waarin wij een lijkmaal bijwonen . . .	85
HOOFDSTUK XV.	Hoe het maal gestoord werd . . .	88
HOOFDSTUK XVI.	Hoe de Klauwaarts scheidden. Wat er in eene taveerne gebeurde . . .	93
HOOFDSTUK XVII.	Te Rupelmonde . . .	103
HOOFDSTUK XVIII.	Waarin wij een ouden kennis weerzien . . .	107
HOOFDSTUK XIX.	Waarin de Franschen een onaangenaam avontuur beleven . . .	110
HOOFDSTUK XX.	De Vlaamsche kastijding . . .	115
HOOFDSTUK XXI.	Waarin we van Damme's beleg hooren . . .	121
HOOFDSTUK XXII.	Waarin wij 't stedeken Aardenburg be- zoeken . . .	130
HOOFDSTUK XXIII.	Waarin de valschheid van een vorstenpaar en de edelmoedigheid van 's konings broeder duidelijk blijkt . .	138

HOOFDSTUK XXIV.	Waarin een Koninklijke Intocht beschre-	
ven wordt		146
HOOFDSTUK XXV.	Hoe Brugge in beroering kwam	158
HOOFDSTUK XXVI.	Waarin een stout plan ontworpen wordt	168
HOOFDSTUK XXVII.	Waarin de uitvoering van het plan verteld	
wordt		171
HOOFDSTUK XXVIII.	Waarin Leliaarts en Klauwaarts strijden	191
HOOFDSTUK XXIX.	Waarin wij eene heks ontmoeten	196
HOOFDSTUK XXX.	Waarin belangrijk nieuws wordt vernomen	200
HOOFDSTUK XXXI.	Waarin we fiere taal hooren	207
HOOFDSTUK XXXII.	Waarin we allerlei nieuws vernemen	216
HOOFDSTUK XXXIII.	De arme Aleida	226
HOOFDSTUK XXXIV.	Het feest	230
HOOFDSTUK XXXV.	De intrede van Du Chatillon	236
HOOFDSTUK XXXVI.	De Brugsche Metten	243
HOOFDSTUK XXXVII.	Waarin wij oorlogsgeruchten hooren	255
HOOFDSTUK XXXVIII.	Waarin we de Klauwaarts langs den zee-	
kant volgen		260
HOOFDSTUK XXXIX.	Het Fransche leger	274
HOOFDSTUK XL.	Het Vlaamsche leger	276
HOOFDSTUK XLI.	De komst der Fransen	279
HOOFDSTUK XLII.	Vóór den slag	284
HOOFDSTUK XLIII.	De slag der Gulden Sporen	287
HOOFDSTUK XLIV.	Waarin wij van onze vrienden afscheid	
nemen		296
BESLUIT		305
AANHANGSEL		306